

WPROWADZENIE

Działania podjęte przez Muzeum Miejskie w Tychach (dalej: MMT) w 2018 roku obrazują koncepcję muzeum jako instytucji działającej wielopłaszczyznowo i dynamicznie, realizującej założony plan zarówno w działaniach cyklicznych na większą skalę, jak i tych jednorazowych i mniejszych. Instytucji, która orientuje swoje działania dośrodkowo – dbając o zbiory, ich zdobywanie, opracowanie, katalogowanie, ekspozycję i odbiór, a także odśrodkowo – zaangażowaną w działania miejskie, realizującą swoje cele w przestrzeni Tychów i widoczną w tym mieście.

Pierwszym aspektem takiego ujęcia muzeum jest i obecność w najbliższej przestrzeni, i aktywność o ogólnopolskim zasięgu. Zrealizowano zatem projekty narodowe, regionalne, miejskie, śródmiejskie, osiedlowe, „podwórkowe”, jak i te związane z samą instytucją MMT. Do najważniejszych działań ponadlokalnych należy włączenie w obchody setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Muzeum zrealizowało społeczno-historyczny projekt „**Pocztówki z podróży**”, którego celem było: zebranie dokumentów życia codziennego tyszan – zdjęć z okresu 1918-2018 (sto lat niepodległości) – ekspozycja i opis ich, wpisanie historii miasta w szerszy kontekst zmian społecznych i ustrojowych, a także budowanie poczucia wspólnoty i przynależności wśród mieszkańców miasta. Dodatkowym rezultatem było rozpowszechnianie wiedzy o urbanistyce, architekturze i topografii Tychów. Wśród działań dzielnicowych na uwagę zasługuje kontynuacja Programu Rewitalizacji Miasta Tychy, w ramach którego MMT realizuje cykl potańcówek na osiedlu A, na stałe wpisujących się w lokalną mapę wydarzeń.

Jednym z priorytetów odnowionej koncepcji MMT jest potraktowanie muzeum jako narzędzia komunikacji społecznej i włączenie go w dialog z miastem i narrację o mieście. Realizacją tej idei był projekt „**Mo/azaika. Śladami tyskiego street artu**”, a więc wielostopniowy cykl zogniskowany wokół tyskich mozaik i sztuki ulicznej jako ich kontynuacji. Podczas projektu grupa dzieci, moderowana przez edukatorkę muzeum – Annę Kurę, najpierw wzbogacała swoją wiedzę teoretyczną w temacie sztuki ulicznej poprzez prelekcje i wycieczki miejskie, a następnie zinterpretowała poznane mozaiki i murale, tworząc rodzaj gry miejskiej (Quest), szlak tyskiej mozaiki oraz mural inspirowany poznaną twórczością. Projekt „Mo/azaiki” może posłużyć jako przykład działania MMT, jako instytucji łączącej przeszłość miasta z teraźniejszością: punktem wyjścia były zastane realizacje w przestrzeni miasta, proces polegał na ich skatalogowaniu i analizie, efektem końcowym natomiast była nowa realizacja sztuki miejskiej (mural, interakcja). Stworzenie projektu w jego obecnej formie nie byłoby możliwe, gdyby nie powstały w 2018 roku **Dział Edukacji**, w którym działają profesjonalne edukatorki, zasilając MMT swoją wiedzą i umiejętnościami.

Kontynuacją zaangażowania MMT w dzisiejsze Tychy jest lokalne profilowanie muzeum i orientowaniem go na tematy związane z architekturą i urbanistyką poprzez m.in. **rozpoczęcie prac nad scenariuszami wystaw stałych** w nowej siedzibie oraz prac koncepcyjnych nad obecnością **muzeum w nowej siedzibie**.

Wśród działań mniej widocznych, ale równie istotnych i mających dać owoce w najbliższych latach jest chociażby przetłumaczenie z niemieckiego bezcennej **kroniki szkoły w Paprocanach**. Prace nad tym dokumentem wymagały zaangażowania nie tylko profesjonalistów (tłumacza, redaktora), ale także tyskiej społeczności (przedstawiciele szkoły, lokalni konsultanci). Dokument ten, odzyskany, przetłumaczony i opracowany, będzie kanwą kolejnych działań o charakterze historyczno-społecznych. Wśród podobnych działań „u podstaw” znajduje się także rozpoczęcie prac nad dwuletnim **projektem digitalizacyjnym**, którego efektem będzie wirtualna, fotograficzna mapa Tychów.

Poniżej zamieszczono sprawozdanie z działalności MMT w roku 2018, na którą składają się wystawy, wydarzenia, cykle edukacyjne, warsztaty oraz działalność kolekcjonerska, naukowa i badawcza.

SZCZEGÓŁOWE SPRAWOZDANIE

I. WYSTAWY I WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE WYSTAWOM

Wystawa stała

Sportowa strona miasta. Historia. Wydarzenia. Mistrzowie
Miejsce: Tyska Galeria Sportu, ul. Edukacji 7

Wystawy czasowe

1. Maciej Cholewa/ Małgorzata Szandała: *Dowody na nieistnienie*

Czas trwania: 13.01 – 28.02.2018

Miejsce: Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Wystawa wieńcząca zainaugurowany w 2017 roku przez Muzeum projekt „Tychy – przeszłość – dziś. Sztuka dla lepszego życia”, dotycząca historii Tychów, bardziej i mniej znanych miejskich artefaktów, a także zasłyszanych wspomnień, legend i mitów.

Twórcy prezentowanych prac – Maciej Cholewa i Małgorzata Szandała – używając różnorodnych środków wyrazu opowiedzieli o przeszłości miasta, czytając jednak historię jak palimpsest, za sprawą którego spisane losy, fakty i mity przenikają się i mieszają.

- 19 stycznia – oprowadzanie autorskie – dla dzieci
- 24 lutego – oprowadzanie autorskie – dla młodzieży i osób dorosłych

2. *Silesius*

Czas trwania: 2.01 – 28.02.2018

Miejsce: Dawna Młótownia, ul. Katowicka 9

Na wystawie zaprezentowano sylwetki wybitnych postaci z dziedziny nauki, kultury, polityki, techniki, czy przemysłu, których życiorysy zapisały się złotymi literami w dziejach Śląska.

Wyboru postaci prezentowanych na ekspozycji dokonano w oparciu o pięciotomowe opracowanie pod red. prof. Joanny Rostropowicz „Ślązacy od czasów najdawniejszych do współczesnych” oraz innych leksykonów biograficznych. Przy wyborze kierowano się zasługami postaci w danej dziedzinie artystycznej, formacyjnej, społecznej, politycznej, ekonomicznej oraz sportowej. Starano się podkreślić związek ich dokonań z kulturą i nauką europejską. Wystawa była także zachętą do dalszych poszukiwań i odkrywania postaci kolejnych wybitnych Ślązaków.

Wystawę przygotował Związek Górnośląski w Katowicach. Inicjatorem i organizatorem wystawy był Poseł do Parlamentu Europejskiego Marek Plura.

- 20 lutego – *Śląska mowa w literaturze* – spotkanie zorganizowane w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego, poprzedzające obchody Dnia Mowy Ojczyźnej – w dyskusji udział wzięli Jerzy Ciurlok i Marcin Melon, prowadzenie Krystian Węgrzynek; gościem specjalnym spotkania był Poseł do Parlamentu Europejskiego Marek Plura
- 27 lutego – finał wystawy – spotkanie z prof. dr hab. Joanną Rostropowicz

3. *Drobiazg pełen mocy. 1972 – 2018.* Wystawa maskotek olimpijskich z kolekcji Henryka Grzonki

Czas trwania: 9.03 – 26.05.2018

Miejsce: Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Wystawa zorganizowana została z okazji roku olimpijskiego, była również pretekstem do przypomnienia uniwersalnych, choć coraz trudniejszych w realizacji, wartości współczesnego sportu, a także podkreślenia, że Tychy to miasto wybitnych olimpijczyków.

Prezentowała zbiór maskotek z kolekcji Henryka Grzonki, autora cenionych audycji radiowych, wielokrotnego sprawozdawcy z letnich i zimowych igrzysk olimpijskich, a także innych prestiżowych imprez sportowych w kraju i za granicą, autora nagradzanych reportaży radiowych oraz książek.

- 15 marca – *Od Monachium do PyeongChang. Historia maskotek olimpijskich*. Spotkanie z Henrykiem Grzonką
- 17 marca, 14 kwietnia *Nasze igrzyska olimpijskie* – warsztaty edukacyjno – plastyczne dla dzieci
- 12 kwietnia – *Dziennikarz na igrzyskach – prestiż czy stres?* – spotkanie dla dzieci i młodzieży z Andrzejem Grygierczykiem i Jerzym Górą
- 21 kwietnia – oprowadzanie autorskie – po wystawie oprowadził Piotr Zawadzki, autor scenariusza wystaw
- 19 maja – *Jak Misza otwierał igrzyska* – warsztaty dla dzieci

4. Archiwum nowych miast: Tychy i Nowa Huta. Zdjęcia Zygmunta Kubskiego, Henryka Makarewicza i Wiktora Pentala

Czas trwania: 14.04 – 29.09.2018

Miejsce: Dawna Młótownia, ul. Katowicka 9

Wystawa przygotowana we współpracy z krakowską Fundacją Imago Mundi. Objęta patronatem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego.

Jej źródło stanowiły dwa fotograficzne zespoły archiwalne pochodzące z Tychów i Nowej Huty. Archiwum tyskie, składające się ze zdjęć Zygmunta Kubskiego, fotoamatora dokumentującego poczynności od połowy lat 50 ub. w. przez ponad 30 lat zostało zeskanowane i udostępnione na stronie internetowej tyskiego Muzeum. Jego krytyczne opracowanie dopiero się rozpoczyna. Z kolei archiwum Henryka Makarewicza i Wiktora Pentala pochodzące z lat 1949-1970 znajduje się pod opieką krakowskiej Fundacji Imago Mundi. Fotografie te były wielokrotnie wystawiane i publikowane, znalazły się w opracowaniach dotyczących zarówno historii polskiej fotografii, jak i historii Nowej Huty.

Zbiory te łączył nie tylko temat, nowe miasta socjalistyczne, ale i czas powstania, druga połowa ub. w. W obu zbiorach mieszają się rejestry, prywatne płynnie przepływa w oficjalne, robocza dokumentacja staje się ironicznym zapisem peerelowskiej rzeczywistości. Właśnie ów chwiejny status to wielka zaleta zdjęć Kubskiego, Makarewicza i Pentala, pozwalająca na nowe odczytania, często zapewne wbrew intencjom autorów: najciekawsze wydaje się to, co pomiędzy obrazami, potencjalne znaczenia, próba ich wydobycia.

- 19 maja – oprowadzanie kuratorskie – po wystawie oprowadził kurator Wojciech Nowicki
- 19 maja – *Memory – pamięć nowych miast* – warsztaty dla dzieci
- 26 maja – *Mała ojczyzna na fotografii* – warsztaty
- 16 czerwca – *Losy obrazów są odzwierciedleniem losów tego miejsca – 2 – instytucjonalne i prywatne strategie pracy z pamięcią wizualną* – wykład i oprowadzanie autorskie po wystawie – prowadzenie Łukasz Trzciniński z Fundacji Imago Mundi w Krakowie
- 26 lipca – *Powstaje miasto!* – warsztaty architektoniczne dla dzieci z udziałem architekta Aleksandra Krajewskiego

5. Lokal kategorii pierwszej. Tyskie restauracje i kawiarnie w latach 50., 60. i 70. XX wieku

Czas trwania: 7.07 – 31.10.2018

Miejsce: Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Dzięki wystawie odwiedzający mieli okazję powrócić pamięcią do czasów neonów, big beatu i mebli Chierowskiego. Przypomnieć sobie wystrój wnętrz, atmosferę oraz menu serwowane m.in. w „Mimozie”, „Ludowej”, „Tyskiej” czy „Słonecznej”. Na wystawie zaprezentowano tyskie lokale gastronomiczne utrwalone na archiwalnych zdjęciach, przypomnieć sobie meble z tamtych lat, modne wówczas ubrania, posłuchać najpopularniejszych przebojów. Wyeksponowane zostały cenne perełki, takie jak, filiżanka z „Mimozy”, mlecznik z „Tyskiej” czy fartuszek kelnerki z jednej z tyskich kawiarni.

- 17 lipca, 21 sierpnia, 22 września – *Neonowy zawrót głowy. O tyskich neonach* – warsztaty dla dzieci
- 9 sierpnia, 22 sierpnia – *Filiżanka, talerz, miska – ceramika PRL – u – u* – warsztaty dla rodzin z dziećmi
- 15 września, 6 października – oprowadzanie autorskie
- 20 października – *Taka torba!* – warsztaty szycia toreb; organizowane we współpracy z pracownią Symfonia Szycia
- 27 października – finał wystawy

6. Pocztówki z podróży. Tyszan pamiątki z wędrówki w czasie i przestrzeni na stulecie odzyskania niepodległości

Czas trwania – 17.11 – 15.12.2018

Miejsce: Dawna Młótnia, ul. Katowicka 9

Wystawa wieńcząca akcję *Pocztówki z podróży*, którą Muzeum zainicjowało w czerwcu 2018 roku, postanawiając w ten sposób uczcić stulecie odzyskania niepodległości stoma fotografiami opowiadającymi historię Tychów z lat 1918 – 2018.

Poprosiliśmy mieszkańców miasta, aby przeszukali domowe archiwa, znaleźli fotografie ważne dla nich z jakichś powodów i podzielili się z muzealnikami wyszukanyymi pamiątkami oraz towarzyszącymi im opowieściami. Zebrane w ramach akcji zdjęcia publikowaliśmy na stronie internetowej Muzeum oraz na muzealnym fanpage’u. Publikacja rozpoczęła się 23 września, tj. sto dni przed zakończeniem 2018 roku.

Na wystawie wszystkie pozyskane fotografie zobaczyliśmy w jednym miejscu, bez konieczności korzystania z łączy Internetu.

Zgromadzony zbiór stworzył wyjątkową opowieść o życiu miasta z lat 1918 – 2018 – historyczną, społeczną, obyczajową – ukazaną poprzez pryzmat osobistych przeżyć i doświadczeń, dzięki której dowiadujemy się nie tylko, jakie wydarzenia miały miejsce, czyja działalność znacząco wpłynęła na rozwój miejscowości, ale także jakie samochody jeździły po tyskich ulicach, jak ubierali się mieszkańcy, gdzie się spotykali.

- 20 listopada, 4,5,11 grudnia – Foto dyżur. Porozmawiajmy o archiwach rodzinnych –
- 8 grudnia – Wspomnienia rysowane światłem

7. Tychy – sacrum w mieście socjalistycznym

Czas trwania: 7.12.2018 – 13.04.2019

Miejsce: Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Wystawa objęta patronatem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego.

Prezentuje kościoły zaprojektowane w okresie wielkiej budowy miasta (1951-1989) oraz obiekty wcześniej istniejące, które weszły w obręb jego rozszerzających się granic. Ich autorami są m.in. Stanisław Niemczyk, Bożena i Janusz Włodarczykowie, Grzegorz Ratajski oraz Zbigniew Weber.

Ekspozycję tworzą makiety, projekty prezentujące różne stadia rozwojowe koncepcji, fotografie archiwalne oraz współczesne – wykonane z ziemi i z lotu ptaka. Zestawienie takie pozwala na

konfrontację przeszłości z teraźniejszością. Uwidocznia zmiany jakie zaszły w samych budynkach oraz ich otoczeniu.

- 15 grudnia – oprowadzanie kuratorskie

8. Stanisław Gadomski. Fotografia

Czas trwania: 2.10.2017 – 12.07.2018

Miejsce: Galeria Muzeum Miejskiego w Tychach, Centrum Medyczne Paprocany, ul. Sikorskiego 101

9. Marek Dziekoński – architekt. Tyskie realizacje w fotografii

Czas trwania: 17.07.2018 – 20.02.2019

Miejsce: Galeria Muzeum Miejskiego w Tychach, Centrum Medyczne Paprocany, ul. Sikorskiego 101

WYDARZENIA

1. Kultowe osiedle A

Kontynuacja działań podjętych przez Muzeum w 2017 roku na osiedlu A w ramach Programu Rewitalizacji dla Miasta Tychy.

Badania ankietowe wykonane w 2017 roku pokazały, że społeczność osiedla A bardzo chce uczestniczyć w tego typu przedsięwzięciach, wskazały nam również, że bardziej pożądana jest cykliczność tychże wydarzeń.

Biorąc to pod uwagę, w 2018 roku wydarzenia w ramach programu realizowane były w okresie od stycznia do maja, w czerwcu oraz w październiku.

Od stycznia do maja w Szkole Podstawowej nr 3 odbywały się cykliczne spotkania z muzyką i tańcem „Niedzielne spotkania z kawą i poleczką”, których gospodarzami była Kapela Fedaków, kilka spotkań odbyło się przy udziale gości specjalnych. 23 czerwca – przy współpracy Miejskiego Centrum Kultury – Muzeum zorganizowało wydarzenie „zAbAwA na A. Na dobry początek wakacji” – sportowo – muzyczno – taneczną imprezę aktywizującą i integrującą mieszkańców osiedla A oraz mieszkańców pozostałych osiedli.

W październiku - w podziemiach Pasażu Kultury Andromeda – zorganizowaliśmy wydarzenie o nazwie „Set dj'ski na dobry początek jesieni. Elektro – folk w Andromedzie”, w czasie którego DJ 5cet SzaymonPadoł - pionier drum'n'bassu na Śląsku, autor muzyki do filmu o Paktofonice „Jesteś Bogiem” oraz twórca projektu ElectroKilar - wykonał zaaranżowane specjalnie na potrzeby naszego koncertu autorskie remiksy dawnych śląskich utworów.

- 21 stycznia - *Karnawałowy dancing*
- 25 lutego - *Sąsiedzkie muzykowanie* – wspólne śpiewy i tańce
- 25 marca - *Muzyczne przygotowania do Wielkanocy*; gość specjalny Brygida Sordyl, śpiewaczka, altowiolistka i badaczka kultury tradycyjnej z Żywiecczyny
- 29 kwietnia - *Zabawa taneczna z folklorem miejskim* – goście specjaliści Gabriela Mościska i Grzegorz Domański/ Warszawski Duet Sentymentalny
- 27 maja - *Taneczna rozgrzewka przed wakacjami*
- 23 czerwca - *zAbAwA na A. Na dobry początek wakacji*
- 26 października- set DJ – ski: DJ 5cet

2. Wiano Festiwal Tychy 2018

25 sierpnia 2018, podziemia Pasażu Kultury Andromeda

Idea inicjowania muzycznych spotkań z tradycją w Tychach narodziła się w 2016 roku pomiędzy Muzeum Miejskim w Tychach a tyskim zespołem Wiano. Współpraca zaowocowała wydaniem pierwszej płyty zespołu, której Muzeum jest współwydawcą, koncertem w Muzeum promującym

płytę oraz festiwalem „WIANO, czyli zupełnie nowe piosenki folkowe”. W ramach wydarzenia odbyły się koncerty zespołów Chłopcy kontra Basia, Wiano oraz Ola Walickiego z projektem Kaszebe II. Od drugiej edycji wydarzenie nosi nazwę Wiano Festiwal Tychy. W 2017 roku wystąpili Sasha Boole, Bałkanscream, Wiano, Dagašana oraz Adam Strug z projektem „Adieu”. W 2018 roku motywem przewodnim Festiwalu stały się pieśni buntu, wystąpili zespoły R.U.T.A i Hańba!. Celem festiwalu jest popularyzacja muzyki i tekstów tradycyjnych, ale prezentowanych w nowym wydaniu czy też osadzonych w tradycji muzyki współczesnej.

Organizatorzy:

Muzeum Miejskie w Tychach

Stowarzyszenie Śląskie Zakłady Sztuki

zespół WIANO

3. Mozaika Górnos Śląska

Cykl porusza tematy skupione wokół historii, kultury, tradycji i zwyczajów, a nade wszystko mieszkańców Górnego Śląska, ich pasji, zainteresowań i twórczości. Jego gośćmi są znawcy regionu, naukowcy, pasjonaci różnych dziedzin. Cykl prowadzi Marek Piechniczek, rodowity tyszanin, dziennikarz.

- 28 lutego - ZEG – dawna ikona Tychów – spotkanie z dawnymi pracownikami ZEG-u Andrzejem Bywalcem, Krzysztofem Kamińskim, Tomaszem Mendrellą, Tadeuszem Piskorskim
- 21 marca - O strajku górników pod ziemią – spotkanie z Alojzym Lysko i Antonim Piszczkiem
- 11 kwietnia - Śląskie kino amatorskie – spotkanie z Wojciechem Wikarkiem i Wojciechem Szwiecem
- 10 maja - Zielone Tychy – spotkanie z Wojciechem Czechem i Robertem Skitkiem
- 14 czerwca - Wokół Tych (i tamtych) Tychów – spotkanie z Krzysztofem Karwatem i dr. hab. Prof. UŚ Zbigniewem Kadłubkiem
- 13 września - Lokal kategorii pierwszej – spotkanie z Aleksandrem Ćwierzem i Wojciechem Wieczorkiem
- 16 października - O Starych Tychach i Cielmicach – spotkanie z Mariolą Freiherr - Trukałą i Justyną Wydrą
- 27 listopada - O historii i mitologii Kresów Wschodnich – spotkanie z prof. Stanisławem Nicieją oraz Janiną Półtorak

4. Warsztaty fotograficzne z Filipem Springerem „Architektura w obiektywie. Fotografia jako narzędzie poznawcze”. 12 i 13 maja 2018

Dwudniowe warsztaty zorganizowane przez Muzeum we współpracy z Tyskim Towarzystwem Fotograficznym, składające się z części praktycznej (wyjście w plener) oraz teoretycznej (wspólne omawianie fotografii powstałych w czasie zajęć plenerowych, pl. Wolności 1).

Tyska Galeria Sportu

1. Tyskie oblicza sportu

Nowy cykl spotkań poświęconych dyscyplinom sportowym, uprawianym przez sportowców wywodzących się z Tychów, z udziałem gości specjalnych. Cykl zainaugurowany został w maju. Prowadzenie: Wojciech Wieczorek, redaktor naczelny tygodnika „Twoje Tychy”

- 29 maja – Siatkarskie „złotka” i nie tylko – spotkanie z Aleksandrą Jagieło i Sylwią Pycią
- 15 czerwca – Mistrzyni z Fasamy. 30 lat później – spotkanie z zawodniczkami i trenerami drużyny

- 28 września – Wokół bieżni, skocznii i rzutni – spotkanie z Lucyną Langer – Kafek
- 29 listopada – W stylu dowolnym i klasycznym. Spotkanie pływaków – spotkanie z mistrzami Polski Andrzejem i Michałem Spławińskimi

2. Propozycja na sobotę. Zwiedzanie Stadionu Miejskiego i Tyskiej Galerii Sportu

W czasie cyklicznych spotkań uczestnicy mają okazję obejrzeć wystawę stałą w Tyskiej Galerii Sportu z jej niezwykłymi trofeami oraz najciekawsze, zwykle niedostępne dla kibiców, miejsca na Stadionie Miejskim, m.in. piłkarskie i sędziowskie szatnie, ławki rezerwowych, sala konferencji prasowych, strefa VIP i łoża honorowe.

Nowością w ramach spotkań w 2018 roku była możliwość zwiedzenia Gaming House'u - jedyne na stadionie piłkarskim w Polsce. To multimedialna sala, w której trenuje drużyna e-sportowa. Spotkania kończył także krótki seans filmowy.

Terminy: 20 stycznia, 24 lutego, 24 marca, 28 kwietnia, 19 maja (w ramach XI Tyskiej Nocy Muzealnej z udziałem gości specjalnych: Mariana Piechaczka i Kazimierza Ayał/Szachnitowskiego), 30 czerwca, 14 lipca, 25 sierpnia, 22 września, 13 października, 17 listopada, 15 grudnia

3. Czwartki dla wymagających

Tematyczne zwiedzanie wystawy stałej w Tyskiej Galerii Sportu w towarzystwie przewodnika. Zwiedzaniu towarzyszą projekcje filmów o sporcie.

Terminy: 18 stycznia, 15 lutego

4. Pozostałe wydarzenia odbywające się w Tyskiej Galerii Sportu:

- 25 stycznia - spotkanie z trenerem GKS-u Tychy Ryszardem Tarasiewiczem
- 19 maja - Wielki Test Wiedzy o Piłkarskich Mistrzostwach Świata w ramach XI Tyskiej Nocy Muzealnej oraz Noc z hokejowymi trofeami - prezentacja najważniejszych tegorocznych trofeów tyskiego hokeja, połączona ze spotkaniem z zawodnikami
- 8 czerwca - Gra miejska "Mecz o Tychy". Gra z udziałem młodzieży szkolnej przeprowadzona na terenie Osiedla A
- 30 sierpnia - Spotkanie z himalaistą Adamem Bieleckim
- 24 października - Uhonorowanie judoki Janusza Wojnarowicza miejsce w Alei Gwiazd Tyskiej Galerii Sportu. Gość specjalny: olimpijczyk Przemysław Matyjaszek
- 9 listopada - Tyszanie w biało-czerwonych barwach. Specjalne oprowadzanie po wystawie stałej z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości
- 27 października - spotkanie z e-sportem
- 6 grudnia - O sporcie w Tychach. Spotkanie z prezydentem Tychów Andrzejem Dziubą

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I BADAWCZA ZESPOŁU MUZEALNEGO

Patryk Oczko

1. Przygotowania do wystawy *Tychy – sacrum w mieście socjalistycznym*:

- wywiady z architektami: Grzegorzem Ratajskim, Bożeną Włodarczyk, Emilianem Piaseckim, Ewą Dziekońską, Stanisławem Niemczykiem
- kwerendy w poszukiwaniu fotografii i projektów architektonicznych w następujących tyskich parafiach: pw. św. Jana Chrzciciela, pw. Matki Boskiej Pośredniczki Wszelkich Łask, pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela, pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pw. Krzyża Świętego, pw. Ducha Świętego, pw. św. Józefa Robotnika, pw. Matki Bożej Królowej Aniołów, pw. św. Jadwigi Śląskiej, ewangelicko-augsburskiej apostołów Piotra i Pawła, pw. św. Maksymiliana Kolbe
- reprodukcja pozyskanych materiałów projektowych

- współpraca z Ryszardem Nakoniecznym (Wydział Architektury Politechniki Śląskiej w Gliwicach) kierującym zespołami studentów, wykonujących modele ośmiu tyskich kościołów
 - współpraca z Arturem Pławskim, fotografem dokumentującym obecną formę budownictwa sakralnego w Tychach – objazdy po mieście, selekcja wykonanej dokumentacji fotograficznej
 - współpraca z Wojciechem Radwańskim, fotografem dokumentującym tyskie obiekty sakralne z drona – wprowadzenie w temat, selekcja wykonanej dokumentacji
 - prace nad kształtowaniem koncepcji wystawy i jej realizacją – współpraca z Szymonem Bańką (arch. aranżujący wystawę) i Zofią Oslisło-Piekarską (projektantka ikonografiki)
 - prace nad publikacją towarzyszącą wystawie
2. Kontynuacja prac badawczych dotyczących architektury i urbanistyki miasta Tychy:
- wywiady z architektami Miastoprojektu Nowe Tychy: Grzegorzem Ratajskim, Bożeną Włodarczyk, Emilianem Piaseckim, Ewą Dziekońską, Stanisławem Niemczykiem
 - kwerendy w Bielsku-Białej dotycząca tamtejszych realizacji Ewy i Marka Dziekońskich
 - zapoznawanie się z literaturą tematu
 - działania związane z pozyskiwaniem projektów architektonicznych do zbiorów muzeum (Ewy i Marka Dziekońskich, Emiliana Piaseckiego, Wacława Jaciowa oraz Zdzisława Łojewskiego)

3. Współpraca z UM Tychy – opracowanie opinii na temat znajdującej się w parku Niedźwiadków fontanny zaprojektowanej przez Marka Dziekońskiego (opinia na potrzeby Biura Usług Komunalnych planującego rewitalizację parku wraz z fontanną)

4. Orowadzania po mieście grup specjalistów:

- grupa uczestników Seminarium Hausnerowskiego
- grupa członków Oddziału SARP w Częstochowie
- grupa architektów i konserwatorów zabytków z kilku czeskich placówek Národníhopamátkovéhoústavu (Ostrava, Praga i in.)

5. Uczestnictwo w pracach koncepcyjnych dotyczących nowej siedziby muzeum przy ul. Piłsudskiego

Agnieszka Ociepa – Weiss

1. Opracowanie dwóch haseł do I tomu Słownika Powstań Śląskich dla Instytutu Badań Regionalnych Biblioteki Śląskiej w Katowicach (I powstanie śląskie w powiecie pszczyńskim, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”)
2. Referat „Pałac w Tychach” (wygłoszenie + tekst) na sesji naukowej „Rezydencje, pałace i dwory epoki nowożytnej na obszarze obecnego województwa śląskiego” w Pałacu Mieroszewskich w Będzinie (20.09.); tekst w druku
3. Napisanie tekstu referatu „Kaplica ewangelicka w Tychach” z XI TSH „Ewangelicy na ziemi pszczyńskiej”
4. Opracowanie dwóch biogramów do tyskiego słownika biograficznego (Joachim Gnida, Eugeniusz Szyja)
5. Historia Tychów i ziemi pszczyńskiej (kwerendy w archiwach, wywiady z tyszanami, lektura, dokumentacja fotograficzna miejsc)
6. Przygotowanie projektu „Puść mnie matko do powstania... Tyski kalejdoskop powstańczy”

Barbara Kopia

1. Kwerenda i weryfikacja informacji związanych z historią Cielmic, z budową kościoła i szkoły, na podstawie Kroniki parafii w Cielmicach, monografii „Tychy, Monografia Historyczna” pod red. R.

Kaczmarek oraz wydawnictw M. Lipok-Bierwiazzonek, „Tychy. Kapliczki i Krzyże przydrożne”, „Tychy. Obrazy z przeszłości”

2. Analiza planu Tychów pod względem zmian nazw ulic w 1989 roku (do uzupełnienia)
3. Analiza technologii budowy osiedli w Tychach w latach 1950-1980 (do dalszej pracy)
4. Kwerenda dotycząca historii Spółdzielni Mieszkaniowej OSKARD w Tychach
5. Przeprowadzenie 2 wywiadów i zebranie różnych informacji na temat:
 - historii sierocińca w latach 40. XX w.
 - zabudowy wiejskiej oraz symboliki kapliczek i krzyży w Cielmicach
6. Przeprowadzenie 9 wywiadów z mieszkańcami Wygorzela, Wartogłowca, Czułowa, Żwakowa, Paprocan i Jaroszowic, dotyczących historii rodzinnych i pozyskanie zdjęć.
7. Przeprowadzenie 3 wywiadów dotyczących Bazy Transportu i zakładu prefabrykacji na terenie osiedla B oraz identyfikacja budowlańców na zdjęciach autorstwa Z. Kubskiego.

PUBLIKACJE

1. Nasza wieża Babel

Cykl artykułów ukazujących się na łamach Gazety Wyborczej, zainicjowany przez Gazetę we współpracy z Muzeum Śląskim w Katowicach. Teksty dostępne były w papierowym piątkowym wydaniu GW, jak również – wraz z krótkimi filmikami – na stronie internetowej katowice.wyborcza.pl

Autorem dwóch odcinków cyklu był Patryk Oczko:

1. *Tychy – „elektroniczna” kompozycja mozaikowa zmieniła swój adres*, 7.07.2018
2. *Centrum kosmiczne Tychy. Na Ziemi Kosmosonda, a na orbicie połączenie Sojuza z Apollo*, 25.05.2018

2. Miasto na warsztacie

Zainicjowany przez Muzeum cykl artykułów poświęconych architekturze miasta, ukazujących się na łamach tygodnika „Twoje Tychy”. Autorka tekstów jest współpracującą z Muzeum historyczką architektury Anna Syska.

Tytuł zaczerpnięty został z książki autorstwa Kazimierza Wejcherta, traktującej o związkach architektury i socjologii.

Teksty ukazujące się w ramach cyklu dotyczą budynków miasta, nie tylko tych najstarszych i najbardziej zadbanej, ale i tych nowo wybudowanych i tych, które nie stały się architektonicznymi ikonami. Mowa tu o obiektach i ich wartościach, znaczeniu w przestrzeni miasta.

Cykl zainaugurowany został 5 czerwca.

Tytuły tekstów opublikowanych w TT w 2018 roku: *Teatr wcale nie mały*, *Szkoła prawie w pawilonach*, *Dworzec na okrągło*, *Pracownia z widokiem*, *Duch Święty pośród pól*, *B jak bezpretensjonalne*, *Kolorowa szkoła*, *Domy w szeregu*, *Punktowce na 540 centymetrów*, *Centralna łupina*, *Prawie jak w Rzymie*, *Eksperyment z odrobiną francuszczyzny*, *Bezpieczne wychowanie*, *Gwiazda osiedla*, *Swojskość prefabrykowana*, *Nowoczesność w pawilonie*, *Karolina i Karolinka*, *Odpowietrzony Chełmek*, *Szkoła pod łupinką*, *Kładka nad Honoratą*

3. Alfabet TGS

Publikowany na łamach tygodnika „Twoje Tychy” cykl artykułów autorstwa Piotra Zawadzkiego, kierownika Tyskiej Galerii sportu, traktujący o sporcie w mieście i tyskich sportowcach.

Tytuły tekstów opublikowanych w TT w 2018 roku: *A jak Stefan Anioł*, *O jak olimpijczycy*, *B jak basen*, *B jak Browarnik*, *C jak Czesi*, *C jak Grzegorz Cziura*, *K jak kontuzja Karwana*, *R jak ratunek dla Zabrza*, *L jak lekkoatleci*, *M jak mistrzostwa Europy*, *R jak rekord frekwencji*, *S jak skarbonka*, *W jak Wesola*, *C*

jak Grzegorz Chwiendacz, M jak makulatura, R jak rower Zygi, B jak Bayern Monachium, B jak Jan Białas, P jak piłkarskie place, T jak Tysovia, W jak wyścig, B jak Krzysztof Bizacki, B jak budowlanka, H jak Edward Herman, G jak gastronomia, L jak Jerzy Ludyga, N jak Karolina Naja, N jak Niemcy, N jak Jerzy Nikiel, P jak "Panorama", P jak Paweł Pęczak, P jak pięć do zera, T jak tajemniczy Węgier, S jak Sokół Tychy, B jak bokser, W jak Wesola, M jak Mount Everest, Y jak Yahaya, Ż jak Zbigniew Żedzicki

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA – POZA WYSTAWAMI

WYCIECZKI

Szlak Architektury Drewnianej – Muzealny autobus

28 kwietnia - 1/2018 – Łaziska – Gołkowice – Pietrowice Wielkie – Wojnowice – Racibórz – Pałowice

8 września - 2/2018 – Koszęcin – Boronów – Olesno – Księży Las

Pozostałe wycieczki zrealizowane w 2018 roku:

12 maja – Śladami Schaffgotschów i Ballestremów; przewodnik: dr Jerzy Gorzelik

29 września – Szlakiem górnośląskich Cystersów, przewodnik: dr Jerzy Gorzelik

LEKCJE MUZEALNE

Zrealizowane tematy:

Powstaje miasto

Jak budowano Nowe Tychy

Zabytki, pomniki i miejsca pamięci w Tychach

Nasze igrzyska olimpijskie

Żur, palmy, klekotki

Lekcja na temat Huty Paprockiej

Puść mnie, matko, do powstania

Poznajemy muzeum

Szkoły naszych dziadków i pradiadków

Dawno temu w szkole

Czym jest muzeum

Od Wszystkich Świętych po Día de Muertos – obchody Święta Zmarłych w Polsce i na świecie

Tak było w PeeRelu

Tyszenie w walce o niepodległość

Tyszenie na wielkiej wojnie i w powstaniach śląskich

2 maja: Dzień Flagi – zajęcia poświęcone symbolom narodowym

Skąd się wzięły piłka i krążek

WYCIECZKI EDUKACYJNE

Trasy zrealizowane w 2018 roku:

- Tajemnice osiedla A

- Wokół starego rynku

W świecie twórczej wyobraźni:

cykl warsztatów dla dzieci w wieku 7 – 12 lat prowadzonych przez Monikę Sojkę, absolwentkę ASP w Katowicach:

- 17 lutego - warsztaty na temat surrealizmu
- 10 marca - warsztaty na temat informelu
- 21 kwietnia - warsztaty na temat opartu
- 26 maja - warsztaty na temat minimalartu
- 22 września - warsztaty na temat pop artu
- 13 października - warsztaty na temat hiperrealizmu

Projekt „Mazajka – śladami tyskiego streetartu”

Projekt koordynowany przez Annę Kurę z Działu Edukacji i Promocji Muzeum Miejskiego w Tychach. Otrzymał dofinansowanie Narodowego Centrum Kultury w konkursie Operator Kultury w ramach programu Bardzo Młoda Kultura.

Skierowany był do uczniów szkół podstawowych oraz – pośrednio – do nauczycieli i edukatorów. Współpraca sfer kultury i oświaty polegała na próbie zatarcia granic zarówno w obrębie instytucji (szkoła, muzeum, miasto), jak i ról społecznych (uczeń, nauczyciel, twórca).

Zaproszenie nauczycieli do towarzyszenia podopiecznym było okazją do lepszego zrozumienia siebie – uczniów i nauczycieli – nawzajem, ale także do pogłębienia relacji nauczyciel – uczeń poprzez realizację zadań kulturowych w ramach zajęć pozalekcyjnych.

Rezultatami projektu są quest (edukacyjna gra terenowa) oraz publikacja.

W ramach przedsięwzięcia odbyły się:

- Spacer edukacyjny (28 sierpnia, 30 sierpnia, 1 września)
- Warsztaty w pracowni plastycznej Doodle (15 września)
- Odkrywanie ostatniego skarbu oraz praca nad questem (22 września)
- Warsztaty mozaikarskie (29 i 30 września) - mozaika „Miejski ptak” wykonana przez uczestników projektu pod okiem Społecznej Pracowni Mozaiki z Lublina znajduje się w siedzibie Muzeum przy pl. Wolności 1
- Tworzenie muralu (6 października) – mural znajduje się przy wejściu do Hali Sportowej (al. Piłsudskiego 12)

Konkursy

Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Regionie „Silesia Incognita” – konkurs dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, współorganizowany ze Szkołą Podstawową nr 37 w Tychach, na konkurs napłynęło 96 prac; finał odbył się 6 kwietnia w siedzibie Tyskiej Galerii Sportu, wzięło w nim udział 30 dwuosobowych drużyn ze szkół w Bieruniu, Bojszowach, Bytomiu, Czechowicach – Dziedzicach, Gliwicach, Imielinie, Kobiórze, Lyskach, Katowicach, Mysłowicach, Rudzicy, Studzienicach oraz w Tychach

XXI Międzyszkolny Konkurs Gwary Śląskiej „Terozkisepogodomy” – konkurs organizowany przez Szkołę Podstawową nr 1 w Tychach – konkurs dla uczniów szkół podstawowych z Tychów i okolicy; na potrzeby konkursu Muzeum wynajęło szkole salę w Starym Magistracie – konkurs odbył się 10 kwietnia

PRYZNANE DOTACJE CELOWE

1. Projekt *Wisła - wodna granica. Tożsamość kulturowa mieszkańców pogranicza śląsko – małopolskiego*

Program operacyjny MKiDN

wysokość dotacji (w 2018 roku): 30.000 zł

Projekt realizowany był przez Muzeum Miejskie w Tychach w latach 2017 – 2018.

W ramach przedsięwzięcia przeprowadzono badania terenowe oraz wykonano dokumentację fotograficzną i filmową na obszarze Kotliny Oświęcimskiej, na terenach położonych na styku województw śląskiego i małopolskiego. Naturalną granicę tworzy tam rzeka Wisła, rozdzielając obszar na część wschodnią - krakowską i zachodnią - górnośląską. Celem podjętych eksploracji było ukazanie wieloaspektowego procesu przemian i przenikania się tradycji kulturowych na obszarze pogranicza oraz ich wpływu na kształtowanie się lokalnej tożsamości kulturowej ludności zamieszkałej po obu stronach Wisły.

Partnerzy projektu: Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygiełzowie i Zamek Lipowiec, Muzeum Zamek w Oświęcimiu, Stowarzyszenie Na Rzecz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Miasta Wilamowice „Wilamowianie”, Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chełmku, Społeczny Komitet Obchodów Roku Rzeki Wisły w 2017 roku.

W 2018 roku kontynuowane były prace nad pozyskaniem materiału ikonograficznego oraz materiału filmowego, w kolejnym etapie rozpoczęto prace nad przygotowaniem pozyskanych fotografii do prezentacji na stronie internetowej projektu, opracowano wypełnione kwestionariusze badawcze i przygotowano je w formie cyfrowej jako część archiwum naukowego Muzeum Miejskiego w Tychach. Będą mogły z niego korzystać osoby zainteresowane po uprzedniej zgodzie dyrektora placówki. U uruchomiono stronę internetową projektu www.wislawodnagranica.pl

O odbyły się 4 spotkania z uczestnikami projektu, odpowiedzialnymi za przeprowadzenie badań terenowych, w czasie którego przedstawiony został pozyskany materiał badawczy i strona internetowa projektu.

Spotkania odbyły się w następujących miejscach:

1 grudnia – Tychy

4 grudnia – Mętków

9 grudnia – Ćwiklice oraz Zator

Ponadto 8 grudnia odbyła się sesja podsumowująca projekt.

Program sesji:

11.10 - dr Grzegorz Odoj

Rzeka jako element krajobrazu kulturowego w przestrzeni pogranicza

11.30 - Alojzy Łysko

Trzy obrazki z życia rzeki

11.50 - Jakub Stonawski

Górna Wisła - perspektywy rozwoju

12.10 - Tymoteusz Król

Wilamowice jako fenomen kulturowy

12.30 - Grzegorz Sztolér

Cesaroki – Prusoki. Refleksja własna o gasnącym pograniczu

13.00 – Dyskusja

2. Projekt A, B, C – Architektura Bliżej Ciebie. Cyfrowa mapa fotografii architektury ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach

Program operacyjny MKiDN

wysokość dotacji (w 2018 roku): 25.760 zł

Projekt zakłada udostępnienie w Internecie 900 fotografii miasta Tychy z lat 50.-80. XX w. w postaci mapy cyfrowej.

W 2018 roku poddano konserwacji negatywy wymagające oczyszczenia wyprostowania i przeprowadzono digitalizację 410 fotografii autorskich – Stanisława Kasperowicza, Andrzeja Czyżewskiego Michała Cały, Krzysztofa Pileckiego i Ireneusza Kaźmierczaka, które następnie poddano retuszowi, łącznie fotografiami Zygmunta Kubskiego, zdigitalizowanymi w ramach poprzedniej edycji. Dla wyretuszowanych fotografii opracowano opisy stanowiące bazę danych w programie MS Excel. Każda z 900 fotografii wybranych do mapy on-line została opisana według takich kategorii, jak: nr inwentarzowy, autor fotografii, wymiary, data i miejsce powstania, technika, typ obiektu, prawa autorskie, krótki opis merytoryczny. Przygotowanie i uszeregowanie danych w Excelu (jedna komórka równa się jednej danej) było etapem poprzedzającym import informacji na stronę internetową. Na 2019 przewidziano prace projektantów graficznych opracowujących wizualną warstwę projektowanej strony projektu.

Za pośrednictwem panelu administracyjnego CMS, opracowane dane zostaną importowane i posłużą identyfikacji fotografii oraz filtrowaniu na powstałej na stronie internetowej. Przewidziano także przygotowanie działań edukacyjnych i promocyjnych zdaniami.

UDZIAŁ W SZKOLENIACH I KONFERENCJACH

Agnieszka Ociepa – Weiss

- 21 lutego – udział w szkoleniu *ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych*

Anna Kura

- 15 marca – 15 kwietnia - udział i ukończenie kursu Polskiego Języka Migowego na poziomie A1
- 16 kwietnia - 28 czerwca - udział i ukończenie kursu Polskiego Języka Migowego na poziomie A2
- udział w warsztatach „Edukator w społeczności lokalnej”, 14-15 kwietnia 2018 r., „Edukacja kulturowa – spojrzenia” 21 kwietnia 2018 r., „Edukacja kulturowa – projektowanie” 22 kwietnia 2018 r. (operatorokultury.pl)
- udział w programie „operatorokultury.pl” (Bardzo Młoda Kultura)
- 11 – 13 czerwca – udział w szkoleniu „Kreatywność w edukacji muzealnej. Edukator jako rzecznik publiczności” przygotowanym przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów oraz Muzeum Sztuki w Łodzi
- 27 listopada - udział w konferencji „Edukacja kulturowa bardziej” w ramach projektu operatorokultury.pl

Agata Berger

- 11 – 13 czerwca – udział w szkoleniu „Kreatywność w edukacji muzealnej. Edukator jako rzecznik publiczności” przygotowanym przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów oraz Muzeum Sztuki w Łodzi

Cały zespół:

Prace koncepcyjne dotyczące wystaw stałych w nowej siedzibie Muzeum Miejskiego w Tychach
cykl 4 warsztatów
prowadzenie – Michał Wysocki

Warsztat 1

- Przedstawienie znaczenia „doświadczenia muzealnego” jako kluczowej kategorii opisu przedsięwzięć ekspozycyjnych.
- Omówienie aktualnych trendów wystawienniczych obserwowanych w Polsce i Europie.
- Dyskusja na temat roli kuratora w procesie koncepcyjnym.

Warsztat 2

- Omówienie kryteriów, które w opinii Zespołu Muzeum Miejskiego w Tychach decydują o sukcesie przedsięwzięć wystawienniczych: *case study* – prezentacje uczestników warsztatów.
- Dyskusja na temat doświadczeń Zespołu Muzeum Miejskiego w Tychach dotyczących dotychczas zrealizowanych projektów ekspozycyjnych.

Warsztat 3

- Zaprezentowanie katalogu decyzji, które powinny zostać podjęte przed rozpoczęciem prac koncepcyjnych.
- Omówienie etapów składających się na proces opracowywania dokumentacji koncepcyjnej.
- Przedstawienie formuły-wzorca dokumentacji scenariuszowej.
- Analiza wybranych dokumentacji scenariuszowych powstałych w polskim muzealnictwie na przestrzeni ostatnich pięciu lat.

Warsztat 4

- Omówienie szablonów baz danych umożliwiających Zespołowi Muzeum zarządzanie procesem pozyskiwania, opracowywania i przekazania projektantowi szczegółowych informacji na temat zasobów niezbędnych do przygotowania wystawy.
- Przekazanie zestawu rekomendacji i dobrych praktyk.
- Moderowana dyskusja na temat wybranych aspektów procesu projektowego, które mają istotny wpływ na przebieg prac i często są podnoszone przez zespoły muzealne.

ZBIORY

Łącznie w okresie od 1.01.2018 do 31.12.2018 zbiory powiększyły się o 482 nowych jednostek zapisanych jako 380 pozycje inwentarzowe, w tym:

- Dział Historii Miasta – 128 (w tym 125 darów) nowych jednostek zapisanych jako 80 pozycji inwentarzowych o łącznej wartości 3992,00 zł
- Dział Sztuki – 48 (w tym 43 darów) nowych jednostek zapisanych jako 46 pozycji inwentarzowych o łącznej wartości 59 400,00 zł
- Dział Fotografii – 178 (w tym 57 dary) nowe jednostki zapisane jako 142 pozycje inwentarzowych o łącznej wartości 6465,50 zł
- Dział Etnologii:
 - Sekcja Kultury Życia Codziennego – 49 (w tym 47 darów) nowych jednostek zapisanych jako 49 pozycje inwentarzowe o łącznej wartości 2665,00 zł
 - Sekcja Tradycji Kultury Historycznej Ziemi Pszczyńskiej: 74 (w tym 74 dary) nowych jednostek zapisanych jako 49 pozycje inwentarzowe o łącznej wartości 2883,00 zł
- Tyska Galeria Sportu: 79 (w tym 63 dary) nowe jednostki zapisane jako 79 pozycje inwentarzowych o łącznej wartości 3373,00 zł

Łączny stan zbiorów na 31.12.2018 r. to 16931 jednostek zapisanych jako 7622 pozycje inwentarzowych o łącznej wartości 850 164,77 zł.

FREKWENCJA

Łącznie frekwencja we wszystkich obiektach od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku – 15 354 zwiedzających.

DYREKTOR
MUZEUM MIEJSKIEGO
W TYCHACH
Aleksandra Motuszczyńska